

V L A A M S P A R L E M E N T

Zitting 2005-2006

7 maart 2006

GEDACHTEWISSELING

**over de prioriteiten van het Oostenrijkse EU-voorzitterschap
met dr. Franz Cede, ambassadeur van Oostenrijk**

VERSLAG

**namens de Commissie voor Buitenlands Beleid, Europese Aangelegenheden,
Internationale Samenwerking en Toerisme
uitgebracht door mevrouw Miet Smet**

Samenstelling van de commissie:

Voorzitter: de heer Karim Van Overmeire.

Vaste leden:

de heren Stefaan Sintobin, Roland Van Goethem, Luk Van Nieuwenhuysen, Karim Van Overmeire, John Vrancken;

de dames Sabine Poleyn, Miet Smet, de heren Luc Van den Brande, Johan Verstreken;

de heer Marnic De Meulemeester, de dames Stern Demeulenaere, Anne Marie Hoebeke;

de heren Gilbert Bossuyt, Jan Roegiers, mevrouw Anissa Tamsamani.

Plaatsvervangers:

mevrouw Agnes Bruyninckx, de heer Werner Marginet, mevrouw Marie-Rose Morel, de heer Christian Verougstraete, mevrouw Linda Vissers;

de heren Hubert Brouns, Ludwig Caluwé, Stefaan De Clerck, mevrouw Trees Merckx-Van Goey;

de heren Louis Bril, Jean-Marie Dedecker, Marc van den Abeelen;

de heren Bart Caron, Kurt De Loor, Jacky Maes.

Toegevoegde leden:

de heer Eloi Glorieux;

de heer Jan Loones.

Zie: ook

51 (2005-2006)

– Nr. 1: Verslag van de Vlaamse Regering

INHOUD

	Blz.
I. Inleidende situering door de commissievoorzitter	4
II Uiteenzetting door de heer Franz Cede, ambassadeur van Oostenrijk	4
III Bespreking	7
A. Vragen en opmerkingen van de leden	7
B. Antwoorden van de heer Franz Cede	9

DAMES EN HEREN,

In de Commissie voor Buitenlands Beleid, Europese Aangelegenheden, Internationale Samenwerking en Toerisme vond op datum van donderdag 9 februari 2006 een gedachtewisseling plaats met de heer Franz Cede, buitengewoon en gevolmachtigd ambassadeur van de Republiek Oostenrijk. Onderwerp van deze gedachtewisseling waren de prioriteiten van het Oostenrijkse voorzitterschap van de Europese Unie (januari 2006 – juni 2006). Deze bespreking kaderde, voor wat het Vlaams Parlement betreft, eveneens in de vaste commissiewerkzaamheden rond de zesmaandelijksse rapportage over de voor Vlaanderen belangrijke EU-dossiers (*Parl. St. VI. Parl. 2005-06, nr. 51/1*).

I. INLEIDENDE SITUERING DOOR DE COMMISSIEVOORZITTER

De voorzitter: De heer Franz Cede, ambassadeur van de Republiek Oostenrijk, zal ons vandaag een uiteenzetting geven over de prioriteiten van het lopende Oostenrijkse EU-voorzitterschap. Wij vinden het een hele eer om hem in ons midden te mogen begroeten. We zijn uitermate verheugd dat hij tijd heeft kunnen en willen vrijmaken voor het Vlaams Parlement. Door het Oostenrijkse voorzitterschap heeft hij het momenteel immers wellicht bijzonder druk.

Dit is meteen ook de eerste keer dat een ambassadeur van het land dat het EU-voorzitterschap uitoefent in het Vlaams Parlement een toelichting geeft bij het voorzitterschap van zijn land. Wij hadden dat idee opgevat bij aanvang van deze regeerperiode maar om praktische redenen gebeurt dat nu pas voor het eerst. We hopen dat dit de start van een traditie wordt.

De heer Cede is vertrouwd met de institutionele structuur van België. Het Vlaamse niveau is – ook voor wat Europese aangelegenheden betreft – niet ondergeschikt maar nevensgeschikt aan het federale niveau. Het Vlaams Parlement is een van de componenten van het nationale parlement. Het staat op dezelfde hoogte als de twee kamers van het federale parlement. In dat opzicht hebben wij niet alleen het recht op geïnformeerd te worden. Wij zijn het ook aan onszelf verplicht ons grondig te informeren over het Europese gebeuren. Europa heeft immers een grote impact op het politieke en het dagdagelijkse leven in ons land.

Gisteren was een bijzondere dag. Het Vlaams Parlement heeft na een grondige discussie in deze commissie en na een hoogstaande discussie in de plenaire vergadering het Verdrag tot vaststelling van een Grondwet voor Europa goedgekeurd. Het Vlaams Parlement heeft als zevende en als laatste Belgische parlement dat verdrag goedgekeurd. Het Vlaams Parlement heeft de verdienste deze tekst grondig bestudeerd te hebben. De finale ratificatie van het verdrag door België hangt nu af van de definitieve goedkeuring van het Interparlementair Samenwerkingsakkoord inzake Subsidiariteit door alle Belgische parlementen. Ik veronderstel dat dat geen onoverkomelijk probleem meer zal opleveren.

Het Oostenrijkse voorzitterschap wordt een belangrijk voorzitterschap gezien de zwaarbeladen agenda. Ik denk bijvoorbeeld aan de toekomst van de Europese Grondwet, de discussie over de Europese begroting en de financiële vooruitzichten, de discussie over de geografische grenzen van de EU, het nakende Roemeense en Bulgaarse lidmaatschap, de dienstenrichtlijn enzovoort.

Ik wil er nog op wijzen dat deze gedachtewisseling, ten titel van waarnemer, ook wordt bijgewoond door de heer Antti Sierla, ambassadeur van Finland. Finland wordt de volgende voorzitter van de EU. Oostenrijk en Finland hebben daarom een gezamenlijk jaarprogramma voor 2006 opgesteld. We vinden het een hele eer dat de heer Sierla tijd heeft vrijgemaakt om kennis te maken met ons. We zijn van plan om bij de aanvang van het Finse voorzitterschap de heer Sierla uit te nodigen voor het geven van een toelichting bij de Finse EU-prioriteiten. Wellicht zullen we dan opnieuw een aantal thema's bespreken die hier vandaag reeds aan de orde zullen komen, al hopen we natuurlijk dat Europa ondertussen heel wat stappen vooruit zal hebben gezet.

II. UITEENZETTING DOOR DE HEER FRANZ CEDE, AMBASSADEUR VAN OOSTENRIJK

De heer Franz Cede, ambassadeur van Oostenrijk: Ik vind het een hele eer dat ik vandaag het woord mag richten tot het Vlaams Parlement. Zoals iedereen weet is de geschiedenis van Oostenrijk nauw verbonden met die van uw land. Ik denk hierbij onder andere aan keizerin Maria-Theresia, die een bijzonder goede faam geniet in België.

Ik vind het een heel voorrecht dat ik hier als eerste ambassadeur van een EU-voorzitter ooit een toe-

lichting mag geven over de prioriteiten van het Oostenrijkse EU-voorzitterschap. De problemen en uitdagingen waarmee wij geconfronteerd worden, zijn onmiskenbaar heel groot. Oostenrijk heeft samen met Finland, dat in de tweede helft van dit jaar EU-voorzitter wordt, een werkprogramma opgesteld voor het volledige jaar. Ik heb deze tekst laten kopiëren ten behoeve van de leden van uw commissie. Ik bezorg u ook een brochure over alle culturele activiteiten die gepland zijn tijdens het Oostenrijkse voorzitterschap. Volgende week openen kanselier Schüssel en premier Verhofstadt in het Paleis voor Schone Kunsten een tentoonstelling over de Wiener Werkstätte en het Stoclet-huis.

We hebben samen met Finland een gemeenschappelijk programma opgesteld om aan te tonen hoe nauw wij samenwerken met dat bevriende land. Daarnaast willen we ook een zekere continuïteit brengen in het voorzitterschap. Zes maanden is immers een heel korte periode. Wij beschouwen onze taak als voorzitter van de Europese Unie als een dienst aan de Europese Unie en de lidstaten. Wij willen hierbij dan ook geen eigen nationale agenda volgen. Het is integendeel onze bedoeling als eerlijke makelaar een bijdrage te leveren tot de oplossing van de problemen waarmee de Unie geconfronteerd wordt.

Wat zijn volgens ons de belangrijkste problemen? Ik maak hierbij een onderscheid tussen de algemene vraagstukken die momenteel spelen in de Europese Unie en de buitenlandse betrekkingen van de Europese Unie. Ik vind het heel belangrijk om daarover de mening van de leden van uw commissie te vernemen opdat Oostenrijk een beter zicht krijgt op de Vlaamse bezorgdheden.

De centrale vraag is natuurlijk hoe het nu verder moet met de Europese Unie. In deze context hebben wij gisteren de goedkeuring gevolgd van het Verdrag tot vaststelling van een Grondwet voor Europa in dit parlement. Dat is een belangrijke stap op weg naar de Belgische ratificatie. Het Vlaams Parlement heeft daarover een interessant debat gevoerd. De Europese Raad heeft in juni 2005 na het Franse en het Nederlandse referendum besloten een reflectieperiode in te lassen. Het is daarbij niet de bedoeling dat we tijdens deze periode louter afwachtend zouden toekijken. Het is wel de bedoeling dat de verschillende lidstaten en instellingen een intens debat voeren waarbij de burgers betrokken worden. Oostenrijk heeft een EU-campagne opgestart met als titel: “Europa luistert mee”. Op een website kan elke burger commentaar over of kritiek op Europa kwijt.

We zijn de mening toegedaan dat het van het grootste belang is dat we het vertrouwen van de burgers terugwinnen. Dat vertrouwen is in een aantal landen wat zoek. Misschien was dat een reden voor het Franse en het Nederlandse neen bij hun referenda over de Europese Grondwet. Men is er daar wellicht niet in geslaagd de burgers te motiveren.

De vraag is hoe het nu verder moet? De Europese Raad wil de nationale debatten en discussies analyseren en evalueren in juni 2006. De nationale parlementen moeten deelnemen aan deze debatten en discussies. Zonder iets met stelligheid te durven beloven, druk ik toch de hoop uit dat we nog onder het Oostenrijkse voorzitterschap een procedure zullen kunnen vastleggen.

Een ander belangrijk thema is de financiering van de Europese Unie. Oostenrijk was behoorlijk opgelucht toen in december 2005, onder Brits voorzitterschap, een principieel akkoord werd bereikt over de financiële perspectieven voor de periode 2007-2013. Belangrijk is dat dit principiële besluit over een budget van 1,074 procent nu ook in de praktijk wordt omgezet. Het beloven heel moeilijke onderhandelingen te worden over een interinstitutioneel akkoord tussen de Europese Raad, de Europese Commissie en het Europees Parlement. We zullen als eerlijke makelaars onze diensten aanbieden om tot een voor iedereen aanvaardbare oplossing te komen.

De Europese Commissie heeft ondertussen een voorstel gedaan. Dat voorstel zal nu worden besproken in alle verschillende instellingen. We hopen dat de komende maanden een akkoord wordt bereikt over alle rubrieken van het budget.

Toen Kanselier Schüssel op 16 januari laatstleden in Straatsburg de prioriteiten van het Oostenrijkse voorzitterschap heeft voorgesteld in het Europees Parlement, heeft hij het ook gehad over de toekomstige financiering van de Europese Unie. Hij heeft toen met name voorgesteld om nieuwe financiële inkomstenbronnen aan te boren. Hij had het daarbij onder andere over een belasting op kortetermijnspeculaties, een belasting op het luchtverkeer enzovoort. Ik weet dat niet iedereen dit voorstel genegen is, maar in elk geval heeft het de verdienste dat er een discussie door op gang is gebracht.

Ook het economisch gebeuren, in zijn meest ruime betekenis, zal bijzondere aandacht krijgen tijdens het Oostenrijkse voorzitterschap: werkgelegenheid, economische groei, de Lissabon-strategie enzovoort.

Economie is een centraal thema omdat de burgers er directe voeling mee hebben. Als de EU er op economisch vlak niet in slaagt goede antwoorden te verzinnen, is er een probleem. De implementatie van de Lissabon-strategie en van alle voorstellen die daar verband mee houden, zullen we stimuleren. We zullen dat van heel nabij volgen.

Wij weten natuurlijk dat die inspanningen niet alleen van de EU, maar in hoofdzaak ook van de lidstaten moeten komen. Maar wij geloven dat vooral het stimuleren van de kleine en middelgrote ondernemingen en van de jeugd in de opleidingssector thema's zijn waaraan nog heel wat kan en moet worden gedaan om ze concreter te maken.

We kunnen voorts vaststellen dat heel wat vooruitgang is geboekt in het project van de dienstenrichtlijn. Gisteren is in het Europees Parlement tussen de grote fracties een principiële afspraak gemaakt die de hoop doet groeien dat het tot een positieve stemming zal komen op 14 en 15 februari 2006. Het principe van het oorsprongland vindt men niet meer terug in dat compromis. Er is nu immers sprake van een fair evenwicht tussen de vrije toegang tot de diensten enerzijds en beschermende richtlijnen voor bepaalde sectoren anderzijds. Het doel van de liberalisering is legitiem maar sommige sectoren van algemeen belang, zoals de gezondheidssector, verdienen bijzondere bescherming. Kanselier Schüssel zei hierover in Straatsburg dat het niet tot sociale dumping mag komen.

Sinds kort is ook het thema van het energiebeleid een prioriteit geworden. In januari 2006, midden in de koudste periode van het winterseizoen, leverden de gasleidingen in Oekraïne maar ook in een aantal EU-lidstaten, zoals Oostenrijk, tot 30 procent minder gas. Daarmee haalde het energievraagstuk meteen de pers en werden ook de politici eraan herinnerd dat het energiebeleid een belangrijke kwestie is. In het verleden hebben wij de differentiëring van de energiebronnen mogelijks wat verwaarloosd. Onze energieminister, de heer Bartenstein, die ook bevoegd is voor werkgelegenheid, heeft daarom een speciale ministerraad van alle energieministers van de EU bijeengeroepen. Zij vindt plaats op 14 maart 2006. Dit thema zal volgens mij ook een zeer prominente plaats innemen op de lentetop.

De verdere uitbreiding van de Europese Unie is een thema dat tijdens het hele Oostenrijkse voorzitterschap op de tafel zal blijven. De onderhandelingen

met Turkije en Kroatië zijn begonnen. Met Bulgarije en Roemenië zijn de onderhandelingen grotendeels afgerond. Daar is het nu de taak van de Europese Raad en de Europese Commissie om te evalueren of de toetreding al dan niet in 2007 kan plaatsvinden. In dat verband moet nog worden vermeld dat Macedonië sinds kort de status van kandidaat-lidstaat heeft, al zijn de concrete onderhandelingen nog niet begonnen. Turkije is natuurlijk een thema op zich.

Iets meer dan een jaar geleden werd Azië getroffen door de tsunami-catastrofe. Wij hebben moeten vaststellen dat er nog werk aan de winkel is om de capaciteit van de EU om op dergelijke grote humanitaire tragedies te reageren, te verbeteren. Daartoe moeten in de eerste plaats samenwerking en coördinatie verbeteren.

Hoe kan de subsidiariteit verder worden uitgebouwd? Het principe, dat zijn oorsprong vindt in de katholieke sociale leer, zegt dat een grotere eenheid niet de taken moet waarnemen die door een kleinere bestuursseenheid op bevredigende wijze kunnen worden uitgevoerd. Dat klinkt mooi en artikel 5 van het EG-verdrag stipuleert het ook zo. In de nieuwe Europese Grondwet wordt het beginsel eveneens verder uitgewerkt en versterkt. Maar toch blijven er nog heel wat vragen onbeantwoord. Op 18 en 19 april 2006 wordt in Sankt Pölten een conferentie over dit onderwerp georganiseerd. De Landeshauptmann van Neder-Oostenrijk, de prominente regionale politicus Erwin Pröll, is daarbij uitgenodigd. Er zijn drie grote thema's. Een ervan is de versterking van het subsidiariteitsprincipe in de regelgeving. Een ander thema is de medewerking van de regionale parlementen bij de bewaking van dat principe. De werkgroep zal geleid worden door Andreas Khol, voorzitter van de Nationalrat van het Oostenrijkse parlement. Het uiteindelijke doel is een soort interinstitutioneel akkoord tussen de Europese Raad, de Europese Commissie en het Europees Parlement over het subsidiariteitsprincipe. Het derde luik van de conferentie betreft de rol van de regio's en de gemeenten in de Europese Unie. Het Comité van de Regio's zal hierbij worden betrokken, maar ook de regionale parlementen zullen kunnen deelnemen. Ook kleinere eenheden, zoals de provincies in België, moeten bij die dialoog betrokken worden.

Ik ga nu kort in op het luik van de buitenlandse politiek. De prioriteiten van het Oostenrijkse voorzitterschap zullen ook het westelijke deel van de Balkan omvatten. Het is de laatste regio van ons continent die nog niet stabiel is. Er was de vreselijke burgeroor-

log van het begin van de jaren negentig, maar ook nu nog is de regio problematisch. Wij hebben vanuit regionaal en historisch perspectief de belangrijke opdracht een bijdrage te leveren tot de stabilisering van dat gebied. Uiteindelijk doel moet hun integratie in de EU zijn. Ter voorbereiding van een grote conferentie in Salzburg zullen wij vijf buitenlandministers uit die landen ontmoeten. Samen met hun collega's van de EU-lidstaten zullen zij de zogenaamde 'cross-the-board'-methode kunnen uitproberen. In de marge zal ook een informele conferentie plaatsvinden voor de ministers van justitie. Doel is om ook met andere verantwoordelijken, zoals die voor sociale zaken, een open discussie te hebben. Voor wat Kosovo betreft, zitten we met de onderhandelingen over zijn finale status. In Montenegro komt er in april of mei een referendum over onafhankelijkheid. Het is daarbij vanzelfsprekend ook de vraag hoe het verder moet met Servië. Ook de samenwerking met het tribunaal voor oorlogsmisdadigers in Den Haag is in dat verband een belangrijk thema.

Rusland is een centraal thema voor elk voorzitterschap. Op 25 mei 2006 vindt een trojkaconferentie plaats tussen de Europese Commissie, het Oostenrijks-Finse voorzitterschap en Rusland met het oog op de evaluatie van de samenwerkingsprogramma's met Rusland. Het bestaande samenwerkingsakkoord tussen de EU en Rusland loopt namelijk binnenkort – in 2007 – af, zodat we dringend moeten bekijken wat we daarmee gaan doen. Energiezekerheid alleen al is een belangrijk element.

En dan is er natuurlijk nog het Midden-Oosten. We worden momenteel wat overrompeld door de zich daar snel opvolgende gebeurtenissen, bijvoorbeeld de overwinning van Hamas bij de Palestijnse verkiezingen, de confrontatie tussen Iran en het Internationaal Agentschap voor Atoomenergie en de reactie op de Mohammed-cartoons is de islamitische wereld. Ook dat zijn belangrijke thema's voor ons. Eén en ander toont aan dat Europa naar buiten uit met één stem moet spreken én optreden. We moeten tot een coherente stellingname en een geloofwaardige EU-buitenlandpolitiek komen.

Afrika is een zorgenkind. Het is een thema dat – door de koloniale geschiedenis – ook heel sterk leeft in België. De structurele problemen zijn niet van recente datum. Een commissie, waarin ook een Oostenrijks expert zat, boog zich recentelijk over de rol – ook militair – die de Europese Unie kan spelen bij het garanderen van de veiligheid bij de geplande verkiezingen in Kongo.

Wij bereiden momenteel ook een topconferentie tussen de EU en de VS voor. Wij hopen echt dat die er komt. In Wenen zal ook een grote top – met 60 staatshoofden – doorgaan tussen de Latijns-Amerikaanse landen en de EU. Iets van dergelijke omvang gebeurde nooit eerder op ons grondgebied.

Tot slot wijs ik erop dat het Oostenrijkse voorzitterschap samenvalt met het Belgische voorzitterschap van de OVSE. Wij willen met onze Belgische partners intens samenwerken om de samenwerking tussen EU en OVSE te verbeteren. De kwesties die in beide instellingen aan de orde zijn, zijn immers vaak overlappend.

III. BESPREKING

A. Vragen en opmerkingen van de leden

Mevrouw Miet Smet: Ik heb niet alleen uw toelichting beluisterd maar ook de toespraak gelezen van uw president in het Europees Parlement. Ook in die laatste werden op een zeer interessante wijze de grote lijnen van het Oostenrijkse voorzitterschap toegelicht.

Er is een top gepland voor juni 2006. Oorspronkelijk moest die de afsluiting vormen van de bezinningsperiode over de Europese Grondwet. Men zou die periode evalueren en hopelijk een 'road map' voorstellen over hoe verder te gaan met de Europese Grondwet. Ook het Finse en Duitse voorzitterschap kondigden beide al een top rond de grondwet en de effecten van de bezinningsperiode aan. Het is heel belangrijk de discussie levend te houden en een concreet proces op gang te brengen dat onder een of ander voorzitterschap eindigt. Dat laatste zal niet gemakkelijk zijn, want in Frankrijk komen er presidentsverkiezingen. Toch zal die finalisering er moeten komen want zoveel alternatieven zijn er niet. Niemand is gelukkig met het feit dat er verder gewerkt moet worden met het Verdrag van Nice. Nieuwe projecten dringen zich soms zelf op – zoals de energiediscussie – maar zijn ook nodig om het vertrouwen van de bevolking te herwinnen. Maar als men kiest voor de weg van nieuwe projecten, mag dat niet betekenen dat men de discussie over de grondwet stopzet. Dat zou ik bijzonder erg vinden. Ik sta daarom achter het road-map-idee.

De Nederlandse pers legde een verband tussen alles wat gebeurt rond de Mohammed-cartoons en de Europese Grondwet. Ik zou daar zelf nooit

aan gedacht hebben. Zij vroegen mij in hoeverre de grondwet de ene Europese stem zou versterken. Ik had helaas niet de reflex om te zeggen dat men ondanks het separate optreden wel degelijk met één stem sprak. Wat men in de verschillende landen hoort is immers ongeveer hetzelfde: vrijheid van meningsuiting; eerbied voor opinie en religie; tegen geweld. Men ziet dus dat men, wanneer iets voorvalt dat de hele Europese samenleving raakt, van Europa een antwoord verwacht, een Europese stem tegenover de Arabische of islamstem. Men verwacht niet alleen nationale antwoorden. Dat geldt ook voor de Palestijnse kwestie. Ik heb begrepen dat Europa voorlopig zijn steun stopgezet heeft. Ik hoop dat het niet te vlug plooit en zeker voorwaarden stelt voor de hervatting ervan, zoals geweldloosheid. Men mag niet te vlug toegeven, zeker niet als het louter is om een andere attitude dan de VS te kunnen tonen. Als het Oostenrijkse voorzitterschap erin zou slagen vooruitgang te boeken in dat streven naar een gemeenschappelijke Europese stem op het vlak van buitenlandse politiek, zou dat zeker meegenomen zijn.

Ik sta achter het voorstel van de Oostenrijkse kanselier dat er eigen inkomsten voor Europa moeten komen. Maar als we dat doen, wordt dat een supplementaire belasting voor de burgers van de nationale staten, terwijl er nu al federale, regionale, provinciale en lokale belastingen zijn. Indien er een Europese belasting komt, moeten de nationale belastingen worden verminderd. Zo niet, zal Europa eens te meer wrevel opwekken. Een bijkomende belasting is in de ogen van de burgers altijd negatief. Ik ben het er wel mee eens dat Europa naar een eigen financieel systeem moet evolueren.

De heer Eloi Glorieux: Onlangs is de EU aanzienlijk uitgebreid. Het is nog niet helemaal duidelijk hoe deze uitbreiding verder zal evolueren.

Behalve een horizontale uitbreiding, is ook een verticale verdieping mogelijk. De Belgische premier heeft voorgesteld dat een aantal kernlanden binnen de EU zouden werken aan een verdieping, zodat andere landen, die daar nu nog niet rijp voor zijn, later zouden kunnen volgen. Hoe staat Oostenrijk tegenover de territoriale uitbreiding in verhouding tot de verdieping van de EU?

De heer Marnic De Meulemeester: De heer ambassadeur heeft erop gewezen dat het belangrijk is om zo veel mogelijk diensten te liberaliseren. Anderzijds heeft hij opgemerkt dat een aantal beschermde belangen, zoals de gezondheidssector, niet uit het oog mogen worden verloren. Het is inderdaad belangrijk dat het sociale element gevrijwaard wordt. Wat is de

mening van Oostenrijk over de te beschermen belangen?

De strijd tegen het internationaal terrorisme is een grote zorg van alle lidstaten. De lidstaten kunnen dit probleem niet afzonderlijk aan. Hoe kan dit veiligheidsbeleid beter worden gecoördineerd, in samenwerking met de OVSE?

De heer Luk Van Nieuwenhuysen: Oostenrijk zou een campagne organiseren om de betrokkenheid van de Europese burgers bij de EU te verhogen. Gisteren werden er naar aanleiding van de bespreking van het ontwerp van Europese Grondwet in de plenaire vergadering van dit parlement ook twee voorstellen van resolutie behandeld, die erop gericht zijn om de betrokkenheid van de Vlamingen bij Europa te versterken. Ik vrees echter dat een dergelijke campagne uiteindelijk altijd uitdraait op een vorm van politieke propaganda. De campagne krijgt zo een averechts effect. Ik hoop dat de campagne van het Oostenrijkse voorzitterschap niet tot doel heeft om toe te laten wat stoom af te blazen, en dan verder te doen alsof er niets gebeurd is. Hoe staat Oostenrijk tegenover het verdere verloop van het dossier van de Europese Grondwet? Volstaat het dat er hier en daar wat wordt gewijzigd aan de grondwet, of wil Oostenrijk verder gaan?

Kanselier Schüssel heeft voorgesteld om nieuwe financiële bronnen aan te boren. Het zou geen goede zaak zijn als er nieuwe belastingen zouden bijkomen. België heeft reeds de hoogste belastingdruk van de EU. Een Europese belasting zou hier dan ook allesbehalve enthousiast worden onthaald.

De EU heeft mijns inziens niet gereageerd op het cartoonincident. Er was wel een eenduidige reactie van de verschillende lidstaten. De reactie van Turkije was daarentegen heel anders. Kan dit invloed hebben op de toetreding van Turkije? De vrijheid van meningsuiting is een belangrijk aspect bij de toetreding van Turkije.

Ik verneem dat er een conferentie zal worden georganiseerd over de subsidiariteit. Hierover zijn er echter al heel wat conferenties geweest. De vraag dringt zich dan ook op of een dergelijke conferentie niet louter bezigheidstherapie zal blijken te zijn?

De heer John Vrancken: Hoe staat Oostenrijk tegenover het openstellen van de grenzen van de voormalige Oostbloklanden binnen de EU, rekening houdend met de hoge werkloosheidsgraad in Europa?

Wat zal de houding zijn van Oostenrijk ten aanzien van het debat over nucleaire energie? In bepaalde

landen wordt de nucleaire energie afgebouwd. Meer en meer groeit echter ook het bewustzijn dat de klassieke fossiele energievoorraad opgeraakt, zodat we rekening moeten houden met een mogelijke nucleaire energievoorziening.

De heer Dirk De Cock: Wij hechten veel belang aan de subsidiariteitstoets. Alles moet op het juiste niveau worden beslist.

Oostenrijk wil prioriteit geven aan de Westelijke Balkan. De ministers van Buitenlandse Zaken van de EU zouden de ministers van de West-Balkanstaten ontmoeten in Salzburg. Is Kosova daarbij betrokken? Indien dat het geval zou zijn: in welke hoedanigheid? Indien niet: op welke manier wordt aan Kosova aandacht besteed in het post-Rugovatijdperk. Rugova was een stabiliserende factor.

Dit probleem verdient des te meer aandacht, omdat er in Kosova een soort van Europese islam bestaat. Er is thans sprake van een 'clash' tussen twee wereldbeelden, namelijk tussen het denken van de vrije Westerse wereld en de islamgelovigen die zich door de Deense cartoons gekwetst voelen. We moeten daarom met de weinige Europese islamieten die er zijn, namelijk in Kosova, Albanië en Bosnië-Herzegovina, in dialoog gaan. Zij kunnen een brugfunctie vervullen, dankzij hun Europese identiteit. Zo kunnen we aantonen dat we de islam niet slecht genegen zijn. Wat is de invalshoek van Oostenrijk in dit verband?

De heer Karim Van Overmeire: De Westelijke Balkan is inderdaad het laatste gebied in Europa waar het onrustig is. Het was gênant dat de hulp van de Verenigde Staten nodig was om de problemen in de West-Balkan op te lossen. Daarom moet er nagedacht worden over de interventiecapaciteit van de EU. Vlaanderen is hiervoor weliswaar voorlopig niet bevoegd.

Een Europees beleid in de Balkan heeft indirect echter wel degelijk gevolgen voor Vlaanderen. De oorlogen in Kosovo en Bosnië zorgden voor een toevloed aan vluchtelingen in ons land. Al deze landen hebben een Europese roeping. Op lange termijn horen zij thuis in de EU. Het zou echter geen goed signaal zijn om – zoals door sommigen wordt gesuggereerd – nu reeds aan gebieden zoals Kosovo het lidmaatschap van de EU in het vooruitzicht te stellen, om de situatie in deze gebieden te stabiliseren. Nieuwe staten mogen pas toetreden als ze er echt klaar voor zijn.

Bij velen bestaat het gevoel dat Bulgarije en Roemenië absoluut nog niet klaar zijn voor toetreding. Van de kandidaat-lidstaten Bulgarije, Roemenië, Turkije en Kroatië, is Kroatië allicht het meest klaar voor lidmaatschap.

Om het vertrouwen in de EU te herstellen, moet aan de bevolking duidelijk worden gemaakt dat de uitbreiding van de EU niet onbeperkt en niet onvoorwaardelijk is.

Subsidiariteit is een mooi principe, maar er zijn duizend manieren om dit in te vullen. Bij de bevolking leeft de indruk dat Europa de subsidiariteitsidee interpreteert zoals het haar het best uitkomt. En dit vooral als het erop aankomt de eigen bevoegdheden te vergroten. De EU heeft de neiging om meer te doen dan waarvoor ze in wezen bevoegd is. Om het vertrouwen van de bevolking te herstellen, is er nood aan een duidelijk afgebakende Unie, zowel voor wat betreft het geografische aspect als voor wat betreft de bevoegdheden. Er bestaat een vrees voor een steeds groter wordende EU die zich met steeds meer aangelegenheden wil inlaten.

B. Antwoorden van de heer Franz Cede

De heer Franz Cede: Mevrouw Smet heeft ten eerste een vraag gesteld over de road map, een stappenplan. Ik ben blij dat u dit idee ondersteunt. We hopen een en ander rond te krijgen tegen juni, zodat er een richting kan worden aangegeven voor de verdere gang van zaken.

Mevrouw Smet verwees ten tweede naar de Nederlandse pers. Ze vroeg in hoeverre de EU met één stem spreekt. Het klopt dat veel mensen de indruk hebben dat de EU geen orkest is dat harmonieus met één melodie aan het spelen is. Er zijn verschillende klanken. Oostenrijk wil dan ook zorgen voor wat meer uniformiteit. De standpunten van de voorzitter van de Raad zijn op zich al een uiting van het streven naar één stem voor de EU. Ik ben ervan overtuigd dat de ratificatie van het Grondwettelijk Verdrag door alle lidstaten een belangrijke bijdrage kan zijn voor een consolidatie, voor een verbetering van het gemeenschappelijke buitenlands beleid. Er wordt in de Europese Grondwet immers voorgesteld om een Europese buitenlandminister aan te stellen, die tegelijk ondervoorzitter van de Europese Commissie zou zijn. Dit zou een sterk signaal zijn.

Mevrouw Smet is vervolgens ingegaan op het probleem van de verkiezingsoverwinning van Hamas. De EU zou niet te snel mogen zijn met de financiële ondersteuning. Kanselier Schüssel heeft er ter zake op gewezen dat Hamas moet worden beoordeeld op zijn daden. Hamas moet geweld afzweren, Israël erkennen en internationale overeenkomsten respecteren. We zullen zien in welke mate dit alles realiteit zal worden. Nu is het nog te vroeg om te voorspellen of Hamas meer gematigde standpunten zal ontwikkelen, of dat het een extremistische groep zal blijven, die door velen ook als terroristisch wordt omschreven.

Mevrouw Smet heeft voorts verwezen naar het voorstel van onze kanselier over de versterking van de eigen middelen van de EU. Zij drukte haar bezorgdheid uit over een mogelijke belastingsverhoging, omdat dit niet goed ontvangen zou worden door de burgers. Ik ben het daarmee eens. Ik denk dat onze bondskanselier met zijn voorstel enkel een discussie heeft willen opstarten. In december 2005 is gebleken hoe moeilijk het kan zijn om te spreken over de financiering van de EU. Er is gebleken dat het moeilijk is om voor de periode van 2007 tot en met 2012 een goed plan uit te werken. Het argument dat de bondskanselier heeft aangehaald is een goed argument: het is belangrijk om nu al in één richting te werken, omdat het in de toekomst nog moeilijker zal zijn om tot één budget te komen. Het zal er in elk geval niet gemakkelijker op worden. Nieuwe financieringsmiddelen zouden een goede zaak zijn, maar het wordt moeilijk om deze middelen ook effectief te vinden. Om dit debat te openen, moeten er vooraf een aantal problemen worden opgelost.

De heer De Meulemeester verwees naar de dienstenrichtlijn. Ik ben net op de hoogte gebracht van het akkoord dat hierover bestaat tussen de twee grote fracties in het Europees Parlement. Een nieuwe regeling op het gebied van de liberalisering van het dienstenverkeer zal rekening moeten houden met de legitieme bescherming die een aantal sectoren zullen moeten genieten. Met name voor de gezondheidszorg zal de nationale wetgeving verder van toepassing moeten zijn om de noodzakelijke bescherming te blijven garanderen. De bepalingen over minimumlonen moeten van toepassing blijven en verder worden uitgebreid. Er mag geen sprake zijn van de loondumping waarvoor zovelen vrezen.

De heer Van Nieuwenhuysen stelt zich vragen bij de campagne om het vertrouwen van de burgers in Europa te verbeteren. Onze campagne heet “Europa

luistert mee”. Het betreft een actie waarbij burgers desgevallend hun ongenoegen kunnen uiten, maar ook op een constructieve wijze voorstellen kunnen formuleren ten aanzien van de overheid. Het gaat dus zeker niet om het soort van algemeen debat dat erop gericht is om de bevolking vrijblijvend wat stoom te laten afblazen. Het betreft integendeel een campagne waarbij mensen de gelegenheid krijgen om constructieve voorstellen te doen, die in de praktijk bruikbaar zijn. Dit geeft de mensen het gevoel dat er rekening wordt gehouden met hun vragen en bekommernissen. Voor de regering is dit een middel om een beter beeld te krijgen van de publieke opinie over een aantal grote Europese thema's.

Met deze campagne willen we het aanvoelen counteren als zou de regering, voor wat Europa betreft, teveel vanuit een ivoren toren handelen. Dit aanvoelen is immers nefast voor de betrokkenheid van de burgers bij Europa. Met deze campagne wil de Oostenrijkse regering dit aanvoelen counteren door de mensen echt te betrekken bij het beleid. Het gaat hier dus zeker niet om een propagandacampagne van de overheid. De regering wil er echt iets mee doen.

De heer Glorieux had het over de verdieping van de Europese Unie. In zijn recente manifest doet premier Verhofstadt duidelijke uitspraken over de toekomst van de EU. Hij heeft het over de Verenigde Staten van Europa. Hij pleit voor een nauwere samenwerking in de Eurozone. De kernlanden zouden moeten streven naar een nauwere politieke en economische samenwerking. Daar steekt onmiskenbaar een zekere logica achter, die vanuit een bepaald standpunt gezien ook best begrijpelijk is. We hebben dat manifest dan ook met grote aandacht gelezen.

Bondskanselier Schüssel heeft echter enig voorbehoud aangetekend ten aanzien van het manifest. Een Europa van twee snelheden zal immers quasi-onvermijdelijk leiden tot een soort tweederangs categorie van lidstaten. Het is weliswaar de bedoeling dat iedereen kan toetreden tot die kern, maar de realiteit zal zijn dat de een aantal landen nauw samenwerken terwijl de andere van op de zijlijn toekijken.

Bondskanselier Schüssel is ook van mening dat er beter geen nieuwe grenzen worden getrokken binnen de EU. Met de toetreding van de tien nieuwe lidstaten in 2004 hebben wij al een barrière opgeheven die Europa twee generaties lang in tweeën heeft verdeeld. Nu moeten we zoeken naar projecten waarbij alle lidstaten betrokken zijn.

Welke houding neemt Oostenrijk aan ten aanzien van de Europese Grondwet? Het Oostenrijkse parlement heeft de grondwettekst snel en met een grote meerderheid goedgekeurd. Wij waren ontgoocheld toen Nederland en Frankrijk – twee van de stichtende landen – neen zegden tegen de grondwet. Hoe het nu verder moet, is niet meteen duidelijk. Een aantal politici waarschuwt voor institutioneel ‘cherry-picking’. We moeten ook aandacht besteden aan de aspecten van Europa die meer negatief worden ervaren. Belangrijk is dat we zo veel mogelijk redden van de Europese constructie. Ik kan op dit ogenblik geen kant-en-klare oplossing bieden voor de problemen. Mevrouw Smet heeft een aantal opties opgesomd.

De Oostenrijkse minister van Buitenlandse Zaken, mevrouw Ursula Plassnik, heeft in een brief aan de andere lidstaten gevraagd om te reageren op de diverse denkbare opties. Ik weet nog niet wat er precies uit de bus is gekomen. Ik weet niet of er al ten gronde gereageerd is op de brief in kwestie. De antwoorden op deze brief zullen een belangrijke bijdrage vormen tot de discussie over de Europese Grondwet. We hopen dat we zo tot een verstandig stappenplan kunnen komen.

De felle reacties in de moslimwereld op de Deense cartoons waarin de profeet Mohammed een rol speelt, zijn behoorlijk onverwacht gekomen. Vooral de gevolgen voor Denemarken zijn behoorlijk zwaar. Of een en ander gevolgen zou kunnen hebben voor de Turkse toetreding tot de EU, is een goede vraag. De Oostenrijkse minister van Buitenlandse Zaken heeft hierover reeds in oktober 2005 gezegd dat de vier criteria van Kopenhagen gerespecteerd moeten worden tijdens de toetredingsonderhandelingen met Turkije. We kunnen eveneens uitgaan van het benchmarkmodel. Dat model maakt het mogelijk om op elk moment na te gaan of Turkije aan alle toelatingsvoorwaarden voldoet.

Wij beschouwen de toetredingsonderhandelingen met Turkije in elk geval als een heel open proces. Het hoeft niet automatisch te leiden tot Turks lidmaatschap. Als aan alle voorwaarden is voldaan, zou het kunnen dat Turkije lid wordt van de EU.

Ik hoop dat de geplande conferentie over de subsidariteit geen overbodige conferentie wordt. Het zal zeker geen academische conferentie worden. We zullen rekening houden met de politieke gevolgen. Politici zullen een belangrijke rol spelen op deze conferentie. De regionale politieke leiders van Oostenrijk

zullen deze conferentie leiden. Het resultaat van deze conferentie zal leiden tot concrete voorstellen voor de Europese politiek.

De vraag werd gesteld wat er gebeurt wanneer de grenzen worden geopend voor werknemers uit niet-EU-landen. In de huidige stand van zaken is dat nog altijd een nationale aangelegenheid. Het zijn nog altijd de lidstaten zelf die beslissen hoeveel niet-EU-werknemers ze toelaten. Duitsland hanteert een systeem dat vergelijkbaar is met het Amerikaanse ‘green card’-systeem. Wie het recht krijgt in Duitsland te verblijven, krijgt meteen ook het recht daar te werken.

De Europese Commissie dringt erop aan de tijdelijke beperkingen voor werknemers uit de nieuwe EU-lidstaten zo snel mogelijk af te bouwen. Oostenrijk heeft een overgangperiode van zeven jaar ingevoerd. Werknemers uit Slovenië, Slowakije, de Tsjechische Republiek, Hongarije en de andere nieuwe lidstaten genieten de eerste zeven jaar na hun toetreding niet van het beginsel van de vrijheid van verkeer. Oostenrijk zal deze periode niet inkorten. We zijn ervan overtuigd dat we deze periode nodig hebben om een toevloed van werknemers uit de nieuwe lidstaten te voorkomen. We hebben sinds de recentste EU-uitbreiding dan wel geen toevloed van werknemers uit onze buurlanden gekend, maar toch is het belangrijk dat deze periode van kracht blijft. Dat was een Oostenrijkse voorwaarde voor de toetreding van deze landen.

De heer Vrancken had het over de nucleaire energie en over de ontwikkeling van alternatieve energie. De Europese Commissie heeft voorstellen aangekondigd om het aandeel van biobrandstof in onze energievoorziening te verhogen tot 5 procent. We weten dat België op dat vlak een toonaangevende rol speelt.

In Oostenrijk werd reeds vele jaren geleden een referendum gehouden over het gebruik van kernenergie. De bevolking heeft zich toen tegen kernenergie uitgesproken, waardoor er een verbod op die energievorm is gekomen. Wij beschouwen de keuze van energiebronnen als een nationale bevoegdheid. In Duitsland en in een aantal andere landen wordt momenteel een nationaal debat gevoerd over kernenergie.

De heer De Cock heeft het uitgebreid gehad over de Balkan en over de ontwikkeling van de Westelijke Balkan. Hij gewaagde daarbij van een botsing tussen beschavingen en culturen. Het is van groot belang dat

het tot een dialoog komt tussen de verantwoordelijken. Daarnaast moet een brede maatschappelijke dialoog tussen Europa en de gematigde islamwereld op gang worden getrokken. Ook in Oostenrijk zijn we daarmee bezig. We hebben al een groot debat gehad tussen islamieten en christenen, maar ook tussen islamieten, christenen en joden. In Wenen heeft de vertegenwoordiger van de Organisatie van de Islamitische Conferentie tot een gesprek opgeroepen. Bij die gelegenheid is duidelijk gesteld dat de moslimlanden er alles aan doen om de rellen niet te laten uitbreiden. Ik denk dat Oostenrijk op alle vlakken op dezelfde lijn zit als Vlaanderen. Het kernwoord is dialoog.

De voorzitter heeft met betrekking tot de Westelijke Balkan het belang van een Europees perspectief benadrukt. Hij heeft ook gewezen op het belang van het subsidiariteitsprincipe. Ik kan dienaangaande alleen maar herhalen dat subsidiariteit een centraal thema blijft, met name in federaal georganiseerde landen. Ik ben persoonlijk van mening dat het subsidiariteitsprincipe niet alleen van toepassing is op federaal niveau, maar dat ook het regionale en het lokale niveau bij de operationalisering ervan moeten worden betrokken. Het is momenteel nog helemaal niet uitgemaakt hoe we het lokale niveau op een zinvolle manier bij Europa kunnen betrekken. Welke bevoegdheden kunnen we best overlaten aan het lokale niveau? Het debat daarover is nog niet af. De conferentie over subsidiariteit in Sankt Pölten wil een bijdrage leveren aan deze dialoog.

De voorzitter: Ik dank ambassadeur Cede voor zijn aanwezigheid in onze commissie. Hij heeft ons waardevolle bijkomende inzichten verschaft in de werking van de Europese Unie en in de uitdagingen waarmee het Oostenrijkse voorzitterschap geconfronteerd wordt. De antwoorden op deze uitdagingen zijn immers belangrijk voor alle lidstaten.

De verslaggever,

De voorzitter,

Miet SMET

Karim VAN OVERMEIRE
